

2006-2007

Bach & Händel

Il Fondamento . Collegium Vocale Gent olv. Daniel Reuss
Händel

woensdag 6 december 2006

Bach & Händel . Seizoen 2006-2007

Koor en Orkest Collegium Vocale Gent olv. Philippe Herreweghe
Weiss, Knüpfer, Bach
vrijdag 3 november 2006

B'Rock & Vocalconsort Berlin olv. Gary Cooper
Purcell, Händel
vrijdag 1 december 2006

Il Fondamento . Collegium Vocale Gent olv. Daniel Reuss
Händel
woensdag 6 december 2006

Koor en Orkest Collegium Vocale Gent olv. Philippe Herreweghe
Bach
maandag 26 maart 2007

La Petite Bande olv. Sigiswald Kuijken
Bach
vrijdag 1 juni 2007

begin concert **20.00 uur**
pauze omstreeks **20.45 uur**
einde omstreeks **21.50**

inleiding door **Jan Devlieger** . **19.15 uur** . Foyer
teksten programmaboekje **Jan Devlieger**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

gelieve uw **GSM uit te schakelen**

Cd's

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door
't KLAverVIER, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70
www.tklavervier.be

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf 18.40 uur

kleine **koude of warme** gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens
pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengebouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van 18.30 tot 22.30 uur
- Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

Il Fondamento . Collegium Vocale Gent

Daniel Reuss muzikale leiding

Christina Landshamer sopraan . **James Gilchrist** tenor

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Chandos Anthems

Nr 2, In the Lord put I my trust, HWV247
voor tenor, koor & orkest

Nr 3, Have mercy upon me, HWV248
voor sopraan, tenor, koor & orkest

pauze

Gloria in excelsis Deo, HWVdeest

motet voor sopraan, strijkers & basso continuo

Chandos Anthems

Nr 6, As pants the hart for cooling streams, HWV251b
voor sopraan, tenor, koor & orkest

Georg Friedrich Händel. Portret toegeschreven aan William Hogarth naar een schilderij van B. Dandridge

Chandos Anthems en Gloria in Excelsis Deo van Georg Friedrich Händel

Collegium Vocale en Il Fondamento, met als solisten Christina Landshamer en James Gilchrist, brengen olv. Daniel Reuss, deze avond niet alleen een selectie uit de (geheel ten onrechte) weinig uitgevoerde 'Chandos Anthems', maar ook het in 2001 herontdekte 'Gloria in Excelsis Deo' deest (vermist), van Georg Friedrich Händel.

Muziek voor de hertog van Chandos

De in oorsprong Duitse componist Georg Friedrich Händel oogstte zijn eerste grote succes op Britse bodem in 1711 te Londen, met zijn opera 'Rinaldo'. Voordien verbleef hij ook in Italië, van 1706 tot 1710, waar hij reeds werd erkend als een veelbelovende jonge componist en omging met de meest vooraanstaande opdrachtgevers en musici in Rome, Florence, Napels en Venetië. Het grootste deel van zijn volwassen leven bracht hij echter door in Engeland (in 1726 genaturaliseerd tot Brits onderdaan).

Na zijn verblijf in Londen tot 1717, waar zijn composities veelal ontstonden onder grote tijdsdruk, kende Händel tot 1719 een periode van rust en bezinning in Cannons. Zijn broodheer was James Brydges, graaf van Carnarvon en vanaf 1719 tevens eerste hertog van Chandos. Deze edelman had in de tijd van Marlboroughs veldtochten in het kader van de Spaanse successieoorlog, de lucratieve post van schatmeester van de overzeese troepen.

Hij belegde het publieke geld zodanig goed dat hij een fortuin vergaarde. Ook accepteerde Brydges handen vol smeergeld van Oostenrijkse en Hollandse diplomaten en bemiddelde hij bij de aankoop van nieuwe uniformen voor het Portugese leger. Er kwam een officieel onderzoek naar zijn financiële handel en wandel, maar de zaak verdween - zoals in die tijd gebruikelijk was - in de doofpot. Hij werd trouwens geprotegeerd door de hertog van Marlborough en koningin Anne. Een deel van zijn

vermogen besteedde Brydges aan de grondige verbouwing van het familiepaleis Cannons, in een landelijk gebied ten noorden van Londen. Rond het paleis bezat hij bossen, terreinen voor de jacht, visvijvers, landerijen, uitgestrekte volièrres, exotische vogels en siertuinen. In het paleis bevonden zich, behalve de gebruikelijke verblijven, nog een kunstgalerij, een kostbare bibliotheek, een privétheater en een muziekzaal. Het spreekt vanzelf dat Brydges een groot aantal musici en andere artiesten in dienst had, waaronder een huisorkest en -koor. Vele leden van het koor en orkest hadden trouwens een dubbele opdracht: naast musiceren moesten ze ook allerlei huishoudelijke taken verrichten in het paleis. Händel was niet de kapelmeester maar had een vrije rol als een soort residerende componist. Door een speling van het lot waren zijn naaste collega's kapelmeester John Pepusch en dichter John Gay. Ironisch genoeg waren dit degenen die in 1728 hun krachten zouden bundelen in de 'Beggars's Opera', een vlijmscherpe satire op de Italiaanse opera, die de monopoliepositie van Händel in Londen voorgoed ondermijnde.

Tijdens zijn verblijf in Cannons componeerde Händel heel wat interessante muziek. Hij schreef de masque 'Acis and Galatea' HWV49a, de eerste versie van het oratorium 'Esther' HWV50a, een 'Te Deum' HWV281 en elf zogenaamde '**Chandos Anthems**' HWV246-256. Anthems zijn compacte werken voor soli, koor en instrumenten op een bijbelse tekst, meestal een psalm. Zij vormen zowat de anglicaanse tegenhanger van het motet in de katholieke kerk. Vanaf 'The First Act of Uniformity' (januari 1549) verving het Engels het Latijn als voertaal in de anglicaanse kerk. De teksten van de 'Chandos Anthems' werden met zorg gekozen uit 'The Book of Common Prayer' (Boek der Psalmen), 1662.

In de tijd dat Händel in Engeland arriveerde, behoorden de anthems van John Blow en Henry Purcell nog steeds tot het standaardrepertoire. Het is dan ook heel logisch en opportuun dat Händel zich aansloot bij deze Engelse traditie. Hij verrijkte het genre met stijlkenmerken uit de Italiaanse en Duitse muziek. Over de volgorde waarin de elf anthems werden gecomponeerd tast men in het duister. Wat betreft de bezetting vallen ze

uiteen in twee groepen. De eerste zes zijn geschreven voor driestemmig koor, zonder altstemmen en ook zonder altviolen. De overige, met uitzondering van nr 10 (vijfstemmig koor), zijn geschreven voor een vierstemmig koor. Alle elf vereisen een in omvang bescheiden orkest: strijkers (zonder altviolen), hobo, fagot en basso continuo behalve in nr 8, 'O come, let us sing unto the Lord' HWV253 en nr 10, 'The Lord is my Light' HWV255, waar twee blokfluiten extra nodig zijn. Voor uitvoeringen met de 'Chapel Royal', waarbij meer musici betrokken waren, paste Händel de partituren steeds aan en maakte in dat geval andere versies. In de afwisseling van koorfragmenten, instrumentale stukken en soli, de afwisseling in intensiteit, de afwisseling van polyfone en homofone passages, de afwisseling in tempi enzovoort, verenigt Händel steeds een 'apollinische' verhevenheid (een religieuze bezieling) met een 'dionysische' pracht en praal (die bij een hofhouding past).

Op het programma van deze avond staan drie 'Chandos Anthems': nr 2, nr 3 en nr 6.

Deze geselecteerde anthems beginnen steevast met een instrumentale inleiding, een 'Sonata' (Italiaanse invloed) die onmiddellijk zorgt voor de nodige pathos.

In het 'Chandos Anthems' **nr 2, 'In the Lord put I my trust' HWV247**, maakte Händel gebruik van verzen uit verschillende psalmen (uit psalm 9, 11, 12 en 13 van de 'New Version of the Psalms', 1696). De 'Sonata' uit dit anthem zal Händel opnieuw gebruiken in het Concerto Grosso opus 3 nr 5 in d, HWV316 als eerste en tweede deel (voor het eerst gepubliceerd in 1734). Het tweede fugatische deel uit deze instrumentale inleiding vinden we ook terug als derde deel in de klavecimbelsuite nr 6, HWV431 (getransponeerd naar fis).

De vierde beweging, 'Behold! The wicked bend their bow' is een ontlening uit de 'Brookes Passion', HWV51 uit 1716, 'Greift zu, schlägt todt'.

'**Have mercy upon me**', HWV248 is het als **nr 3** gecatalogeerde 'Chandos Anthem'.

De tekst is gekozen uit psalm 51 ('Miserere'). Opnieuw zal

Händel later veel materiaal uit dit anthem ontlenu. Ook bevat 'Have mercy upon me' reeds ontleningen uit vroegere werken. Zo werden drie bewegingen bewerkt en gerecycleerd uit het 'Utrecht Te Deum' HWV278. Het 'Utrecht Te Deum' werd samen met het 'Utrecht Jubilate Deo' uitgevoerd op 7 juli 1713 in de St. Paul's Cathedral in Londen om de vrede van Utrecht te vieren. Het 'Utrecht Jubilate Deo' HWV279, vormt een blauwdruk van het eerste 'Chandos Anthem' HWV246. Er zijn ook gelijkenissen te vinden tussen het HWV279 (en dus ook HWV246) met het in 2001 herontdekte 'Gloria' (deze linken zijn belangrijk bij de autorisatie van dit werk aan Händel, zie verder in de tekst). In 'Have mercy upon me' krijgen boetvaardige en introspectieve gemoedgesteldheden, vooral in de solonummers voor sopraan en tenor, de bovenhand. Er is echter hoop in het tweede koornummer 'Thou shalt make me hear of joy and gladness' (doe mij blijdschap en vreugde horen), waar Händel alle registers opentrekt met heel wat jubelende vocalises bij de zangers.

Vermoedelijk is het 'Chandos Anthem' nr 6, '**As pants the hart for cooling streams**' HWV251', het favoriete anthem van Händel. Hij schreef maar liefst 5 versies gespreid over ongeveer 25 jaar: een versie uit 1712/1713 gecomponeerd in Londen (HWV251a), een versie te Cannons 1717/1718 (HWV251b), twee versies opnieuw in Londen (HWV251c, 1722/1724 en HWV251d, 1721) en de laatste versie ook in Londen, dateert zelfs uit 1738 (HWV251e). De tekst is afkomstig uit psalm 42. De eerste viool krijgt in de eerste geleding van het instrumentale openingsdeel een lange solopassage te verwerken (ontlening van deze eerste geleding vinden we terug in het eerste deel uit de trisonate, opus 5 nr 3, Andante larghetto, voor twee violen en basso continuo, Londen 1337/1738, HWV398). De tweede geleding is een fugatisch Allegro (zie ook het vierde deel uit het Concerto Grosso opus 3 nr 5 in d, HWV316). In het eerste koornummer (de titelsong) 'As pants the hart for cooling streams' vertoont het thema gelijkenissen met het anthem 'My God, my God, look upon me' van John Blow uit 1697. Het is een zeer ingetogen deel dat sterk aanleunt bij de polyfone traditie. In het derde deel 'Tears are my daily food', maakt Händel gebruik van een

bas in de stijl van een 'ground' bij Purcell. Het vierde deel is een recitativo accompagnato voor tenorsolo; de soloviool speelt 'harpeggio'. Na het vijfde deel (tutti), dat fugatisch is opgevat, volgt een duet voor sopraan en tenor dat Händel ook gebruikt als vierde deel (hier Allegro ipv. Larghetto!) in de trisonate opus 2 nr 1, HWV386 voor traverso, viool en basso continuo. Tenor en koor besluiten dit anthem feestelijk met 'Put thy trust in God'.

Gloria in Excelsis Deo, HWVdeest (vermist)

In maart 2001 was de 'Royal Academy of Music' in Londen (niet te verwarren met het 'Royal College of Music') hét muzikale centrum van de wereld. Het nieuws dat een voorheen onbekend werk van Händel was ontdekt in de bibliotheek van de 'Academy', kreeg heel wat belangstelling in de pers. Dr Hans Joachim Marx van de universiteit van Hamburg schreef voor het eerst het 'Gloria in Excelsis Deo', dat te vinden is in twee manuscripten (MS 139 en 288), toe aan Händel, korte tijd na een bezoek aan de bibliotheek in september 2000. Het is echter geen 'ontdekking' van een nieuwe partituur - het werk was reeds gedurende verschillende jaren bekend bij vorsers - maar eerder een 'herontdekking'. Met name Nicholas Clapton is er voor verantwoordelijk dat gedurende ongeveer twee decennia dit werk in de vergetelheid bleef. Hij bracht een kort verslag uit bij 'Early Music' in verband met een aantal ongekende werken die hij was tegengekomen in de bibliotheek van de 'Royal Academy'. Nikolas Clapton beweerde dat het teruggevonden Gloria, "hoogst onwaarschijnlijk" toegeschreven kon worden aan Händel.

Er zijn echter genoeg aanwijzingen om het tegendeel te beweren. Een eerste piste is een aanduiding op de partituur zelf. In de bibliotheek zijn twee manuscripten met kopies van dit 'Gloria'. Een eerste full-score (sopraan, twee violen en basso continuo) is te vinden in MS 139. Dit manuscript bestaat uit een uitgebreide collectie aria's uit de opera's van Händel en het bewuste 'Gloria'. De desbetreffende opera's worden per aria vermeld ('Giulio Cesare', 'Alcina', enz.). Het 'Gloria' echter wordt niet expliciet geïdentificeerd.

James Brydges, hertog van Chandos

Op de titelpagina van de afzonderlijke vioolpartij uit een tweede manuscript (MS 288), overigens het werk van dezelfde kopiist, vinden we volgende vermelding: 'Instrumental parts to Gloria in Exelsis Deo for a treble Voice Händel'. De kopiist onderlijnde de naam van Händel twee maal. Professor Marx stelt dat het 'Gloria' deel uitmaakte van een collectie verzameld door William Savage, een zanger die over een lange periode geregeld optrad als zanger in zijn opera's en oratoria, eerst als knaapje en daarna als bas. In het nalatenschap van Händel, die nochtans een ijverig archivaris was van zijn eigen werk, is er geen kopie van dit 'Gloria' terug te vinden. De manuscripten van het 'Gloria' kwamen later in het bezit van R. J. S. Stevens, die zijn collectie naliet aan de 'Royal Academy' in 1865.

Een tweede piste betreft uiteraard de karakteristieken van de muziek zelf. Een typisch kenmerk van de werkwijze van Händel bij het componeren, zijn de vele ontleningen en bewerkingen van eigen werk en ook van anderen. Deze gelijkenissen hoeven ons niet te verwonderen omdat dit een courant procédé was in de barok. De overeenkomsten van het herontdekte 'Gloria' met andere werken van Händel zijn echter zo frappant, dat dit werk "hoogst waarschijnlijk" wel aan hem kan worden toegeschreven.

Zo is er een sterke verwantschap met het 'Laudate pueri Dominum' HWV237, voltooid in Rome in 1707. De opening van dit 'Laudate' en het 'Quoniam tu solus sanctus' uit het 'Gloria' zijn gebaseerd op twee identieke muzikale ideeën. Een eerste melodiëlijn maakt gebruik van de dactylus (lang, kort, kort), daarna twee maal vier zestiende noten; een tweede melodiëlijn bestaat uit paarsgewijs dalende tertsen in zestiende noten. Deze beide muzikale ideeën gebruikt hij later ook in 'O be joyful in the Lord', d.i. het openingsdeel uit het 'Utrecht Jubilate Deo' HWV279, uit 1713 (dit 'Utrecht Jubilate Deo' recycleerde Händel integraal in het 'Chandos Anthem' nr 1, HWV246 en voegt er een 'Sonata' als inleiding aan toe; dit eerste anthem wordt hierdoor ook het 'Chandos Jubilate' genoemd).

Er is ook een duidelijke overeenkomst tussen 'Fort the Lord is gracious' (zie zowel het 'Utrecht Jubilate Deo' als het 'Chandos

Jubilate') en het 'Laudamus te' uit het 'Gloria'.

Over de oorsprong en reden van totstandkoming of eerste uitvoering is er echter nog geen duidelijkheid. De muziek zelf geeft echter opnieuw enkele aanwijzingen. Wat betreft de stijl moet dit werk dateren van Händels laatste jaren in Hamburg of zijn eerste twee jaren in Italië.

Men neemt aan dat het Gloria gecomponeerd werd in Italië, misschien kort voor het 'Laudate pueri Dominum', HWV237 uit 1707.

Het is mogelijk dat het 'Gloria in Excelsis Deo' gezongen werd door Margherita Durastanti in Rome, die op hetzelfde moment als Händel in dienstverband was bij markies Ruspoli.

Dit 'Gloria' vereist een virtuoze coloratuurstem met een bereik tot de hoge bes (zoals Durastanti) en een bijna even belangrijke eerste vioolpartij. Het is mogelijk dat deze vioolpartij geschreven werd voor Corelli of één van de Castrucci's (vader of zoon).

Een ander gegeven dat wijst in de richting van Rome zijn de afwisseling tussen piano (ook pianissimo) en de tuttipassages (waarbij iedereen speelt).

Het 'Gloria' bestaat uit de zeven gebruikelijke liturgische secties. De hoekdelen, 'Gloria in Excelsis Deo' en het 'Quoniam tu solus sanctus' (dat naadloos aansluit bij het 'Cum Sancto Spirito') zijn wat betreft stijl en motieven verwant aan elkaar, waardoor er een gesloten vorm ontstaat. Het 'Et in terra pax' is heel eenvoudig, glashelder en wondermooi. Dit deel staat in sterk contrast met het openingsdeel en is geschreven in een stijl die Händel later 'largo e staccato' zal noemen. In het daaropvolgende 'Laudamus te' herkennen we duidelijk een 'Händeliaanse' bas. De soloviool gaat naar het einde van dit deel de dialoog aan met de zangstem. Het 'Laudamus' sluit onmiddellijk aan met het dansante 'Gratias' dat geschreven is in een driekwartsmaat. Het 'Domine Deus' is een recitativo secco en leidt ons na een halve cadens met stilstand op de dominant van c-mineur, naar het prachtige en ingetogen 'Qui tollis peccata mundi', waarbij zucht-motieven, dissonanten en chromatische lijnen de 'zonden van de wereld' gestalte geven.

Wanneer we bij het laatste deel zijn aanbeland, 'Quoniam tu solus sanctus' en het daarbij aansluitend 'Cum Sancto Spirito', beseffen we opnieuw dat dit 'Gloria in Excelsis Deo' geschreven is voor een solostem, een coloratuursopraan, met orkestbegeleiding, waarbij theatrale effecten (zoals in de Italiaanse opera) niet geschuwd worden.

Georg Friedrich Händel
Chandos Anthems

Nr 2, In the Lord put I my trust, HWV247

Sonate

Koor

In the Lord put I my trust!
How say you then to my soul she shall flee as a bird unto the
hill?

Tenor

God is a constant sure defence against oppressing rage,
As troubles rise, his needful aids in our behalf engage.

Koor

Behold! The wicked bend their bow, and ready fix their dart,
Lurking in ambush to destroy the man of upright heart.

Tenor

But God, who hears the suff'ring pow'r, and their oppression
knows,
Will soon arise and give them rest in spite of all their foes.

Koor

Snares, fire and brimstone on their heads shall in one tempest
show'r:
This dreadful mixture his revenge into their cup shall pour.

Tenor

The righteous Lord will righteous deeds with signal favour
grace,
And to the upright man disclose the brightness of his face.

Koor

Then shall my song, with praise inspir'd, to thee my God
ascend,
Who to thy servants in distress such bounty didst extend.

Nr 3, Have mercy upon me, HWV248

Sonate

Koor

Have mercy upon me, O God, after thy great goodness:
According to the multitude of thy mercies do away mine
offences.

Duet. Sopraan & tenor

Wash me thoroughly from my wickedness: and cleanse me
from my sin.

Tenor

For I acknowledge my faults: and my sin is ever before me.

Tenor

Against thee only have I sinned, and done this evil in thy sight:
That thou mightest be justified in thy saying, and clear'd when
thou art judg'd.

Koor

Thou shalt me hear of joy and gladness:
that the bones which thou hast broken may rejoice.

Sopraan

Make me a clean heart, O God: and renew a right spirit within
me.
Cast me not away from thy presence: and take not thy holy
spirit from me.
O give me the comfort of thy help again: and stablish me with
thy free Spirit.

Koor

Then shall I teach thy ways unto the wicked:
and sinners shall be converted unto thee.

pauze

Motet 'Gloria in excelsis Deo', HWVdeest

Gloria in excelsis Deo.

Et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te.
Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.

Domine Deus, Rex caelestis, Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite, Jesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris.

Qui tollis peccata mundi, miserere nobis :
Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.

Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus,
Jesu Christe.
Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris.
Amen.

Chandos Anthems

Nr 6, As pants the hart for cooling streams, HWV251b

Sonate

Koor

As pants the hart for cooling streams, so longs my soul for thee
O God.

Sopraan

Tears are my daily food, while thus they say: where is now thy
God?

Tenor

Now, when I think thereupon, I pour out my heart by myself,
For I went to the multitude and brought them out into the
house of God.

Koor

In the voice of praise and thanksgiving among such as keep
holy-day.

Duet. Sopraan & tenor

Why so full of grief, O my soul? Why so disquieted within me?

Tenor & koor

Put thy trust in God, for I will praise him.

Il Fondamento

Il Fondamento specialiseert zich in de historische uitvoeringspraktijk van oude muziek op authentieke instrumenten. In de zestien jaar van zijn bestaan heeft het orkest een internationale reputatie opgebouwd en was het te gast op de meest toonaangevende festivals in binnen- en buitenland. Artistiek leider en vast dirigent Paul Dombrecht houdt ervan te grasduinen buiten de gangbare paden, en de Il Fondamento programma's confronteren dan ook graag het minder gekende repertoire met de gevestigde waarden. Werken van minder gerenommeerde componisten als Heinichen, Zelenka, Fasch en anderen worden binnen eenzelfde concert geplaatst naast grote namen als Händel en Bach, of zelden uitgevoerde werken van Telemann naast zijn meer vertrouwde composities. Zo werden reeds verschillende niet eerder gepubliceerde en onterecht verwaarloosde pareltjes uit de vergetelheid gehaald, waarvan er intussen ook meerdere op cd zijn verschenen. Terzelfdertijd profileert het ensemble zich vanzelfsprekend ook nog steeds met de gevestigde waarden. De grotere werken van J. S. Bach (Matheüs-passie, Johannes-passie) en bekende oratoria van G. F. Händel (Messiah, Bellshazar...) ontbreken geenszins in het concert- en cd-repertoire. Vanuit een gezonde artistieke honger naar evolutie, eigen aan elke artistieke bedrijvigheid, zal Il Fondamento in de komende jaren bovendien ook aandacht besteden aan de gangbare namen uit latere stijlperiodes - Haydn, Mozart, Beethoven en Schubert - en ze in hun historische context tot klinken brengen: niet ter vervanging van de huidige interesses, doch als vernieuwende stimulans voor een van nature sterk dynamisch gedreven groep musici. Il Fondamento wordt gesubsidieerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Collegium Vocale Gent

Het Collegium Vocale Gent werd in 1970 opgericht op initiatief van Philippe Herreweghe. Het was één van de eerste ensembles dat de nieuwe inzichten inzake de uitvoering van barokmuziek toepaste op de vocale muziek. Musici als Gustav Leonhardt, Ton Koopman en Nikolaus Harnoncourt toonden meteen belangstelling voor de frisse en dynamische aanpak van dit Vlaamse ensemble, wat resulteerde in een intensieve samenwerking. Vanaf het midden van de jaren tachtig kreeg het ensemble internationale bekendheid, wat blijkt uit de uitvoeringen op alle belangrijke podia en muziekfestivals van Europa, Israël, de Verenigde Staten, Rusland, Zuid-Amerika, Japan, Hong-Kong en Australië. Het repertoire van Collegium Vocale Gent behoort niet tot één, specifieke stijlperiode. Met een steeds optimale bezetting bevat het zowel polyfone muziek uit de renaissance, klassieke en romantische oratoria als hedendaagse muziek. Barokmuziek, en meer specifiek het oeuvre van J. S. Bach en G. F. Händel, staat centraal in de concertkalender van het ensemble. A capella of begeleid door het Orkest van Collegium Vocale Gent of het Orchestre des Champs Elysées bouwde het gezelschap onder leiding van Philippe Herreweghe en een aantal gastdirigenten ook

een omvangrijke discografie op met meer dan vijftig opnamen, voornamelijk bij de labels Harmonia Mundi France en Virgin Classics. Recente cd's zijn oa. 'Tönet, ihr Pauken' met enkele wereldlijke cantates van J. S. Bach, de magistrale 'Psalmi Davidis Poenitentialis' van Orlandus Lassus) en Sofia Gubaidulina's 'Canticle of the Sun'. Het Collegium Vocale Gent werkte samen met diverse orkesten en ensembles zoals het Freiburger Barockorchester, het Ricercar Consort maar ook met de Filharmonie, het Koninklijk Concertgebouworkest of de Wiener Philharmoniker en stond, naast Philippe Herreweghe, recent onder leiding van heel wat toonaangevende dirigenten zoals Sigiswald Kuijken, René Jacobs, Daniel Reuss, Philippe Pierlot, Paul Van Nevel, Bernard Haitink, Iván Fischer, Marcus Creed, James Wood, Peter Phillips... Hoogtepunten van het concertseizoen 2006-2007 zijn onder meer een uitgebreide Europese tournee met Mozarts Requiem (samen met het Orchestre des Champs Elysées), de start van een jaarlijkse Bach Academie in samenwerking met de Singel (Antwerpen) en in het voorjaar een concertreis van Gent tot New York met Bachs 'Johannes-Passion'. Collegium Vocale is ensemble in residentie van de Singel. Collegium Vocale Gent geniet de steun van de Vlaamse Gemeenschap, de Provincie Oost-Vlaanderen en de stad Gent.

Daniel Reuss

Daniel Reuss werd in 1961 in Nederland geboren als zoon van Duitse ouders. Hij studeerde koorleiding aan het conservatorium te Rotterdam bij Barend Schuurman. Op zijn eenentwintigste richtte hij te Arnhem het Oude Muziek Koor op dat thans tot de beste amateurkoren in Nederland behoort. In 1990 nam Daniel Reuss de leiding op zich van Cappella Amsterdam, een semiprofessioneel vocaal ensemble, dat hij consequent heeft opgebouwd tot een professioneel koor en dat hij tot een van de meest gevraagde kamerkoren van Nederland vormde. Het ensemble wordt sinds enkele jaren door de staat gesubsidieerd en geeft intussen jaarlijks nagenoeg veertig concerten. Het werkt in binnen- en buitenland samen met vooraanstaande orkesten en kamerensembles, onder meer met het Schönberg Ensemble, het Orkest van de 18e eeuw, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Radio Kamerorkest en Concerto Palatino. Van 1995 tot 2000 leidde Daniel Reuss de afdeling koordirectie aan het conservatorium van Amsterdam. Bovendien wordt Daniel Reuss, met een repertoire van de middeleeuwen tot de hedendaagse muziek, regelmatig uitgenodigd als gastdirigent door kamerorkesten en vocale ensembles in gans Europa, waaronder het Nederlands Radiokoor, Collegium Vocale Gent, het Balthasar-Neumann-Koor, het vocaal ensemble van de SWR en kamerformaties zoals Nieuw Ensemble, Prometheus Ensemble en het Viotta Ensemble. Daniel Reuss studeerde koren in voor onder meer Pierre Boulez, Daniel Barenboim, Frans Brüggen, Peter Eötvös, Philippe Herreweghe en Reinbert de Leeuw. Met het RIAS-Kammerchor werkte hij voor het eerst samen in 2000, toen hij de koorpartijen repeteerde voor het transmusicArt project 'Lost Objects'. In het daaropvolgende jaar

volgde een abonnementconcert met Nederlandse koormuziek. In het Cité de la Musique Paris dirigeerde hij twee a-capellaprogramma's. Daniel Reuss wil het specifieke artistieke profiel van het RIAS-Kammerchor, dat is ontstaan uit het zelfstandige bestaan als kamerensemble, verder ontwikkelen. Belangrijk voor hem is een flexibiliteit van de zangeressen en zangers die hem in staat stelt, in om het even welke constellatie - van de solist, het kleine tot het volledige ensemble - met een vaste stijl te musiceren. Daaruit volgt voor hem eveneens dat hij de samenwerking met gespecialiseerde ensembles voor oude en nieuwe muziek zal voortzetten, om de kwaliteit op deze gebieden op te voeren. Van de grootte van de bezetting stemmen zij overeen met het RIAS-Kammerchor en beoefenen eveneens een intensieve musiceerwijze op het gebied van de kamermuziek. Het repertoire zal worden uitgebreid en zal ook verder worden beïnvloed door de zwaartepunten historische uitvoeringspraktijk, het zich eigen maken van uitgezochte werken van de twintigste en eenentwintigste eeuw en van a-capellawerken van de romantiek.

Christina Landshamer

De Duitse sopraan Christina Landshamer studeerde aan de Musikhochschule van München bij Angelica Vogel en aan de Musikhochschule van Stuttgart bij Dunja Vejzovic en in de liedklas van Konrad Richter. Landshamer won verschillende prijzen en beurzen. In 2004 was ze laureate van de internationale J. S. Bach-wedstrijd en van de Kissinger Liederwettbewerb van de Bayerische Rundfunk. Landshamer gaf concerten met de Münchner Philharmoniker olv. Raphael Frühbeck de Burgos en Yakov Kreizberg, met het Bach Collegium Stuttgart olv. Helmuth Rilling en met Klangforum Wien olv. Stefan Asbury op festivals als de Münchener Biennale, de Wiener Festwochen, de Berliner en Ludwigsburger Festspiele. Met het Bach Collegium Japan olv. Masaaki Suzuki voerde ze cantates en missen uit op tournees door Japan en Europa. Christina Landshamer engageert zich graag voor hedendaagse muziek. In 2005 was ze te horen in de wereldcreatie van Zenders opera 'Chief Joseph' aan de Staatsoper Unter den Linden Berlin. In 2007 zal ze in Genève de première van de kameropera 'Trans-Warhol' van de Franse componist Philippe Schoeller de hoofdrol vertolken. Christina Landshamer geeft regelmatig ook liedrecitals met pianiste Irena Jancevskytè.

James Gilchrist

De Engelse tenor James Gilchrist studeerde bij Janice Chapman en Noelle Barker. Gilchrist zong met de grote Britse koren en orkesten, waaronder Kings Consort, The Sixteen, English Chamber Orchestra, City of London Sinfonia en Northern Sinfonia. Met het Australian Chamber Orchestra was hij te horen in de passies van Bach, met het Scottish Chamber Orchestra olv. Richard Hickox voerde hij 'L'Enfance du Christ' van Berlioz uit, hij ging op tournee met Bach Collegium

Japan en zong de première van Taveners 'Total Eclipse' met de Academy of Ancient Music in Londen. Als operazanger vertolkte Gilchrist de rol van Ferrando in 'Cosi Fan Tutte', Scaramuccio in Strauss 'Ariadne auf Naxos' en was ook te horen in 'Sir John in Love' van Ralph Vaughan Williams in het Barbican. Met Stephen Varcoe en Della Jones gaf Gilchrist in St. John's Smith Square een liedrecital gewijd aan de muziek van Percy Grainger, wat ook op cd is gezet. Verdere cd-opnamen waar Gilchrist zijn medewerking aan verleende, zijn de 'Vespers' van Rachmaninov met King's College Cambridge, muziek van Kuhnau met The Kings Consort en werken van Schütz met The Sixteen.

Collegium Vocale Gent

sopraan

Edwige Cardoen
Maria Köpcke
Elisabeth Rapp*
Dominique Verkinderen

tenor

Amine Hadeif
Gerhard Hölzle
Dan Martin
José Pizarro*

bas

Pieter Coene
Kai Rouven Seeger*
Tobias Schlierf
Robert van der Vinne

*solisten

Il Fondamento

viool

Dirk Vandaele
Bernadette Bracke
Marianne Herssens
Michiyo Kondo
Nooi Strynckx
Johan Van Aken

cello

Jan Bontinck
Tomas Luks

contrabass

Eric Mathot

orgel

Guy Penson

hobo

Griet Cornelis

fagot

Rhoda Patrick

Fragment uit het manuscript van Chandos Anthem nr 6 'As pants the hart for cooling streams'

Volgend concert oude muziek in deSingel

Marco Beasley & Accordone olv. **Guido Morini**

Recitar Cantando

C. Monteverdi

'Il Combattimento di Tancredi e Clorinda'
uit 'Madrigali, Libro VIII'

'Scena: Messaggera e Orfeo'
uit 'L'Orfeo, favola in musica'

'La lettera amorosa'
uit 'Settimo libro de madrigali'

G. B. Fontana

Sonata XVI per tre violini e basso
Sonata VIII per due violini e basso

G. Caccini

'Ch'io non t'ami, cor mio?' en 'Amor ch'attendi?'
uit Tweede 'Nuove Musiche'

G. Frescobaldi

'Aria di Romanesca'
uit 'Primo libro d'arie musicali'
'Cento partite sopra Passacagli'
uit 'Toccate d'intavolatura'

C. Busatti

'Angela siete'
uit 'Arie'

wo 17 jan 2007 . 20 uur . Blauwe Zaal

€ 25, € 20 (-25/65+ € 20, € 15 / -19 jaar € 8)

inleiding Diederik Verstraete . 19.15 uur . Foyer

een concert in de reeks Monteverdi Anders

TICKETS

T+32 (0)3 248 28 28

www.desingel.be

Desguinlei 25 . B 2018 Antwerpen

www.desingel.be

ABONNEMENTEN

TICKETS

tickets | hoofdingang

Desguinlei 25 . B-2018 Antwerpen

www.desingel.be . tickets@desingel.be

T +32 (0)3 248 28 28 . F +32 (0)3 248 28 00

openingsuren: ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie v.z.w

Jan Van Rijswijklaan 155 . B-2018 Antwerpen

T +32 (0)3 244 19 20 . F +32 (0)3 244 19 59

info@desingel.be

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap
en geniet de steun van

STAD ANTWERPEN

AGFA

De Standaard
www.standaard.be

(see more | de more |)